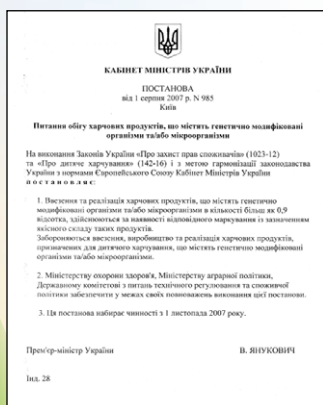

Публікації :

- ❖ «Екологічна енциклопедія: У 3 х т. / Т. 3: О Я» (Київ, 2008 р.);
- ❖ «Екологічні проблеми гірничо-металургійного комплексу України за умов формування принципів збалансованого розвитку // Матеріали науково-практичної конференції» (Київ, 2008 р.);
- ❖ «Етика збалансованого розвитку: монографія // Г. Б. Марушевський» (Київ, 2008 р.);
- ❖ «Всеукраїнський тренінг «Безпечний спосіб життя: збірка навчальних матеріалів» (Київ, 2008 р.);
- ❖ «Пріоритети збалансованого (сталого) розвитку України // матеріали II Українського екологічного конгресу: частини I та II» (м. Київ, 27-28 жовтня 2008 р.);
- ❖ «Методичний посібник для проведення навчально-виховних заходів з екологічної тематики в дитячо-юнацьких таборах відпочинку / О. В. Мудрак, Н. Баюрко, А. Дручинський» (Вінниця, 2008 р.);
- ❖ «Океан таємниць / Г. І. Денисик, Б. В. Панащенко» (Вінниця, 2008 р.);
- ❖ «Флора судинних рослин Східного Полісся: історія дослідження, конспект / О. В. Лукаш» (Київ, 2008 р.);
- ❖ «Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Довкілля і здоров'я» 24-25 квітня 2008 року» (м. Тернопіль, 2008 р.);
- ❖ «Екологічне інспектування / Н. І. Свояк» (Черкаси, 2008 р.);
- ❖ «Екологічно безпечне використання водних ресурсів Черкащини – шлях до поліпшення якості питної води: Матеріали IV обласної молодіжної науково-практичної конференції / Упоряд. Н. М. Фоміна, Н. І. Свояк» (Черкаси, 2008 р.);
- ❖ «Біологія: навчально-методичний посібник / Д. В. Лико, Л. В. Шкляр» (Рівне, 2009 р.);
- ❖ «Кругообіг важких металів у водних екосистемах: монографія / М. О. Клименко, О. О. Бедункова» (Рівне, 2008 р.);
- ❖ Тематичні випуски Бібліотеки Всеукраїнської екологічної ліги:
 - ✓ Екологічний моніторинг;
 - ✓ Рамкова конвенція ООН про зміну клімату. Кіотський протокол;
 - ✓ Організація роботи літнього екологічного табору;
 - ✓ Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин;
 - ✓ Екологічні проблеми водних ресурсів;
 - ✓ Збалансоване природокористування та природоохоронення;
 - ✓ Освітні та етичні засади збалансованого розвитку;
 - ✓ Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;
 - ✓ Здоровий спосіб життя (матеріали для уроків та виховної роботи);
 - ✓ Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті;
 - ✓ Екологічні, медичні та соціальні проблеми в регіонах розміщення підприємств гірничо-металургійного комплексу.

Укладурах VI з'їзду ВЕЛ

2007 рік

Всеукраїнська екологічна ліга ініціювала розроблення Концепції національної екологічної політики. Була створена робоча група з представників Мінприроди України, міністерств і відомств, наукових установ, громадських організацій. Концепція затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. N 880 р «Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року».

Триває кампанія громадського лобіювання державних рішень з питань біобезпеки в Україні.

Розроблено проект Постанови Кабінету Міністрів України «Питання обігу харчових продуктів, що містять генетично модифіковані організми», яка передбачає запровадження обов'язкового маркування харчових продуктів, які містять ГМО.

Відбувся VI з'їзд ВЕЛ та святкування 10-ї річниці Всеукраїнської екологічної ліги.

До Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища в Національній парламентській бібліотеці України організовано презентацію видань Всеукраїнської екологічної ліги.

Видано другий том Екологічної енциклопедії. Проведено презентації в Києві, Харкові, Дніпропетровську, Черкасах, Херсоні, Львові.

ВЕЛ ініціювала та провела I Український екологічний конгрес, метою якого є об'єднання зусиль прихильників ідей збалансованого розвитку.

Разом з Національним ботанічним садом імені М. М. Гришка НАН України проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар «Наукова, освітньо-виховна та природоохоронна роль ботанічних садів України».

Всеукраїнська екологічна ліга здійснила незалежну громадську експертизу потенційного впливу на довкілля планованого будівництва металургійного комбінату «Ворскла Сталь». На цій території існує багато рідкісних тварин і рослин, у тому числі занесених до Червоної книги. В «Оцінці впливу на навколишнє середовище» не вказана ділянка, куди транспортуватимуться забруднені стічні води, де будуть знаходитись відпрацьовані шлаки, хто компенсує втрати води для місцевого населення. Висновки експертів ВЕЛ ідуть у розріз із офіційними запевненнями про безпечність виробництва.

Протягом року відбулися заходи:

Всеукраїнські науково-практичні конференції:

- «Виклики українській національній ідентичності: політико-економічні та соціокультурні проблеми» (м. Київ);
- «Екологічна безпека: моніторинг, оцінка ризику, перспективні природоохоронні технології» (м. Львів);

Засідання круглого столу у Верховній Раді України «ГМО в Україні: законодавчі аспекти»

Презентація II тому Екологічної енциклопедії (м. Київ)

- «Екологічна освіта та виховання в контексті збалансованого розвитку: міждисциплінарні підходи»;
- конференція представників неурядових організацій «Біобезпека для України: стан та перспективи» (м. Київ);

засідання круглих столів:

- «Національний природний парк "Голосіївський": проблеми та перспективи створення». ВЕЛ разом з іншими громадськими природоохоронними організаціями домоглися створення Національного природного парку «Голосіївський»;

- «Проблеми ядерної енергетики в Україні» (м. Хмельницький);

- «Генетично модифіковані організми: законодавчий аспект»;

- засідання Наукової ради ВЕЛ «Підтоплення в Україні: соціально економічні та екологічні наслідки» (м. Київ);

- прес конференція з приводу реалізації екологічного проекту ВЕЛ «Скадовськ – національний дитячий курорт»;

- за участю представників Всеукраїнської екологічної ліги проведено прес конференцію на захист території Київського зоологічного парку від забудови.

Всеукраїнська екологічна ліга звернулася до Уряду з ініціативою створення на базі м. Скадовськ – Національний дитячий курорт з урахуванням природних, рекреаційних, лікувально-оздоровчих, туристичних ресурсів регіону.

Члени ВЕЛ взяли участь у роботі 6-ї Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи».

Підготовлено й презентовано карту «Екологічна ситуація та стан питних вод України».

Регіональні заходи:

Вінницька ОО ВЕЛ

- анкетування громадської думки за темою «Проблема твердих побутових відходів та поводження з ними». Проведення акції «Я хочу бачити своє місто чистим!».

Волинська ОО ВЕЛ

- організація громадських слухань «Проблема малих річок Волині»;

- методичні семінари «Збалансований розвиток і екологічна освіта» (Ківерцівський район), «Волинський ліс» (Шацький район), «Екологічна освіта і участь в роботі ВЕЛ» (Локачівський район);

- налагодження обміну досвідом щодо організації зеленого туризму з Познанською сільськогосподарською академією (Польща);

- Міжнародна наукова конференція «Проблеми екології людини».

Дніпропетровська ОО ВЕЛ

- висадження дерев у міському громадському ландшафтному заказнику «Лівобережний» (м. Дніпропетровськ), скверах м. Нікополь,

Семінар «Наукова, освітньо-виховна та природоохоронна роль ботанічних садів України» (м. Київ)

Члени ВЕЛ у складі делегації України на 6-й Всеєвропейській конференції міністрів навколишнього середовища «Довкілля для Європи» (Белград, Сербія)

ВЕЛ презентує карту «Екологічна ситуація і стан питних вод України»

Екологічна ситуація та стан питних вод України

Пленарне засідання Українського екологічного конгресу (м. Київ)

Науковці та громадські діячі під час Всеукраїнського семінару «Ботанічні сади та реалізація завдань у науковій, освітній та екологічній сферах: національні пріоритети» (Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка, м. Київ)

День довкілля у Київському зоопарку (Київська МО ВЕЛ)

Акція захисту міського громадського ландшафтного заказника «Лівобережний» (м. Дніпропетровськ)

м. Кривий Ріг у рамках Всеукраїнської акції ВЕЛ «Посади своє дерево»;

– конференція для молоді «Стежками рідного краю – еколого краєзнавча година».

Закарпатська ОО ВЕЛ

– участь у розробленні «Регіональної стратегії розвитку Закарпатської області до 2015 року»;

– святкування Дня Дунаю за ініціативою Міжнародної комісії з охорони р. Дунай (ICPDR), біля пам'ятного знаку «Географічний центр Європи»;

– засідання круглого столу «Довкілля і духовність».

Полтавська ОО ВЕЛ

– підготовка та видання «Екологічного атласу Полтавщини»;

– аналіз стану виконання «Програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної політики з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на період до 2010 року».

Тернопільська ОО ВЕЛ

– презентація карти «Екологічні проблеми водо постачання» та обговорення проблеми водопостачання Тернопільської області;

– щорічна науково практична конференція «Довкілля і здоров'я».

Харківська ОО ВЕЛ

– прес конференція з питань захисту та збереження об'єктів природно заповідного фонду;

– засідання круглого столу «Шляхи вирішення проблем поводження з побутовими відходами у м. Харків»;

– семінар «Використання ТПВ в природоохоронному будівництві: результати дослідження та приклади реалізації».

Черкаська ОО ВЕЛ

– семінар фахової майстерності «Якісна вода у Черкасах – досвід вирішення проблеми» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Розширення навчальних послуг та дорадчої допомоги Асоціації міст України та громад».

Публікації :

❖ «Екологічна енциклопедія: У 3 х т. / Т. 2: Є Н» (Київ, 2007 р.);

❖ «Екологічна безпека: моніторинг, оцінка ризику, перспективні природоохоронні технології. – матеріали науково практичної конференції» (м. Львів, 2007 р.);

❖ «Збалансований розвиток України – шлях до здоров'я і добробуту нації // матеріали Українського екологічного конгресу» (м. Київ, 21 вересня 2007 р.);

❖ «Практика співпраці Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та громадських екологічних організацій» (Київ, 2007 р.);

❖ «Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та до ступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (Київ, 2007 р.);

❖ «Сценарії вистав екологічних театрів фестивалю «Свіжий вітер» (Київ, 2007 р.);

❖ «Навчальні матеріали з природоохоронної тематики: збірка методичних матеріалів програми «Літній оздоровчий табір «Екологічна варта» (Київ, 2007 р.);

❖ «Всеукраїнська екологічна ліга: 10 років на захист довкілля: інформаційні матеріали до 10 річниці Всеукраїнської екологічної ліги» (Київ, 2007 р.);

❖ «Лісостепові полісся / Г. І. Денисик, О. П. Чиж» (Вінниця, 2007 р.);

❖ «Водні антропогенні ландшафти Поділля / Г. І. Денисик, Г. С. Хаєцький, Л. І. Стефанков» (Вінниця, 2007 р.);

❖ «Обґрунтування необхідності розбудови екологічної мережі Вінницької області» (Вінниця, 2007 р.);

❖ «Збірник матеріалів науково практичної конференції «Довкілля і здоров'я» 26-27 квітня 2007 року» (м. Тернопіль, 2007 р.);

❖ «Здобутки молодих науковців на вирішення екологічних проблем Черкащини: Збірник наукових праць молодіжної конференції / Упоряд. Н. М. Фоміна» (Черкаси, 2007 р.);

❖ «Екологічний стан української частини Євро регіону «Буг»: монографія / М. О. Клименко, Н. М. Вознюк» (Рівне, 2007 р.);

❖ «Екологічний словник довідник (основні терміни і поняття) / О. П. Вдовенко» (Київ, 2007 р.);

❖ Тематичні випуски Бібліотеки Всеукраїнської екологічної ліги:

✓ Освіта для сталого розвитку: досвід українських освітан;

✓ Екологічно збалансовані технології в Україні;

✓ Проблеми підтоплення в Україні;

✓ Екологічні наслідки радіаційного забруднення;

✓ Школа лідера еколога;

✓ Генетично модифіковані організми (ГМО);

✓ Екологічні ризики;

✓ Конвенція про охорону біологічного різноманіття.

2006 рік

ВЕЛ підготувала та видала перший том Екологічної енциклопедії та провела презентації в Києві, Харкові, Дніпропетровську, Сімферополі, Донецьку.

ВЕЛ розпочала кампанію громадського лобювання державних рішень з питань біобезпеки в Україні, в ході якої було проведено засідання Наукової ради ВЕЛ на тему «Екологічно безпечне харчування».

Підготовлено та видано інформаційний буклет «ГМО – міфи та реальність».

Протягом року відбулися заходи:

- науково практичну конференцію «Система управління екологічними ризиками: наука і практика» (Харків);
- Всеукраїнський конкурс захист екологічних проектів «Енерго та ресурсозберігаючі технології» для студентів та аспірантів (м. Черкаси);
- Всеукраїнський семінар експедицію «Вивчення стану формування національної культурно екологічної мережі» (м. Кременчук, Полтавська область);
- Всеукраїнську науково практичну конференцію «Освіта в інтересах збалансованого розвитку: національний пріоритет» (м. Київ);
- семінар «Громадський моніторинг водних об'єктів України (збереження, підвищення ефективності та збалансованого використання природних водних ресурсів)»;
- круглий стіл «Регіональні екологічні проблеми та інноваційні методи їх вирішення».

Великого значення ВЕЛ надає підготовці актів до громадської роботи.

Систематичними стали семінари у Навчально-тренінговому центрі «Екологічна варта» в Криму, в рамках якого проведено круглий стіл «Регіональні екологічні проблеми та інноваційні методи їх вирішення: досвід Всеукраїнської екологічної ліги». Учасники семінару надали методичні рекомендації щодо організації роботи осередку ВЕЛ, ведення документації та листування з різними установами, проведення тематичних заходів, співпраці з органами влади, ЗМІ.

Представники ВЕЛ брали участь у міжнародній конференції «Проблеми охорони природи в Польщі» (Польща, м. Коло). Підписано угоду про співпрацю з Польським меліораційним Товариством.

Фахівцями ВЕЛ було перекладено та видано українською мовою «Стратегію ЄЕК ООН з освіти в інтересах збалансованого розвитку».

Регіональні заходи:

Вінницька ОО ВЕЛ

- наукове обґрунтування створення нових заповідних територій «Подільське Полісся», «Подільське Побужжя»;
- участь у міжнародній конференції «Проблеми охорони природи в Польщі» (Польща, м. Коло);

Презентація I тому Екологічної енциклопедії (м. Київ)

Виступ відповідального редактора Є. Стеценко на презентації I тому Екологічної енциклопедії

Учасники презентації

Всеукраїнська конференція «Система управління екологічними ризиками: наука і практика» (м. Харків)

- підписання угоди про співпрацю з Польським Товариством меліораційного відділення в м. Конін;
- Міжнародна наукова конференція «Збалансований розвиток і екологія людини»;
- дослідження прибережних територій малих річок м. Вінниці.

Волинська ОО ВЕЛ

- міжнародна наукова конференція «Збалансований розвиток і екологія людини»;
- організація роботи народного університету «Природа».

Дніпропетровська ОО ВЕЛ

- розроблення концепції створення національного гідрологічного парку «Діївська заплава»;
- участь у роботі Міжнародної конференції «Проблеми лісової рекультивції порушених земель України».

Житомирська ОО ВЕЛ

- ініційовано організацію роботи для складання каталогу малих річок Житомирщини.

Закарпатська ОО ВЕЛ

- інформаційно-просвітницька кампанія по збереженню лісового фонду Карпат у рамках всеукраїнської акції ВЕЛ «Збережи ялинку»;
- участь у міжнародному навчальному семінарі «Впровадження Водної Рамкової Директиви ЄС та встановлення референційних умов для поверхневих водних об'єктів» (Братислава, Словаччина);
- міжнародна зустріч представників водогосподарських організацій України та Румунії в рамках «Співробітництва на прикордонних водах».

Запорізька ОО ВЕЛ

- громадські рейди з виявлення стихійних сміттєвалищ;
- очищення від сміття прибережних смуг річок Дніпро, Мокра, Московка.

Полтавська ОО ВЕЛ

- аналіз стану виконання «Програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної політики з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на період до 2010 року».

Тернопільська ОО ВЕЛ

- громадський моніторинг стану малих ГЕС області (23 об'єкти).

Черкаська ОО ВЕЛ

- засідання круглого столу з питань незаконного вирубування лісу в районі Соснівки м. Черкаси;
- організація мітингу протесту «Ні – знищенню лісу!».

Чернігівська ОО ВЕЛ

- проведення екологічного марафону по екологічній стежці у Сосницькому та Корюківському районах.

Київська МО ВЕЛ

- участь у підготовці та виданні «Екологічного атласу маленького киянина».

Севастопольська МО ВЕЛ

- організація громадських слухань «Розробка Інкерманських вапнякових кар'єрів: наслідки для довкілля»;

– акція «Прибери планету» на території заказника «Мис Айя».

Публікації :

❖ «Екологічна енциклопедія: У 3 х т. / Т. 1: А Е» (Київ, 2006 р.);

❖ «Методичні рекомендації щодо проведення природоохоронних заходів» (Київ, 2006 р.);

❖ «Система управління екологічними ризиками: наука і практика. – Матеріали Всеукраїнської науково практичної конференції» (м. Харків, 11 березня 2006 р.);

❖ «Сталий розвиток України. – Матеріали Всеукраїнської студентської конференції» (м. Черкаси, 20-21 березня 2006 р.);

❖ Збірка матеріалів програми «Цикл семінарів для молоді «Школа лідера еколога» (Київ, 2006 р.);

❖ «Збірник матеріалів науково практичної конференції «Довкілля і здоров'я» 27-28 квітня 2006 року» (м. Тернопіль, 2006 р.);

❖ «Фізіологічні терміни. Тлумачний словник / Вадзюк С. Н.» (м. Тернопіль, 2006 р.);

❖ «Проблеми утилізації ТПВ» (Вінниця, 2006);

❖ «Любов людини до води, краса води поміж віками / Укл. С. В. Овчаренко, Л. Д. Ткаченко, А. В. Фрузенкова, Н. І. Левченко» (Черкаси, 2006 р.);

❖ «Штучні системи в екології: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / С. С. Руденко, С. С. Костишин, І. О. Ситнікова» (Чернівці, 2006 р.);

❖ «Сільський туризм: теорія, методологія, практика (етноісторичний туристичний кластер «Древлянська земля»): Монографія / М. М. Костриця» (Житомир, 2006 р.);

❖ Збірник наукових праць XIV міжнародної науково практичної конференції «Екологічні проблеми водного та повітряного басейнів. Утилізація відходів» (Харківська ОО ВЕЛ);

❖ «Комплект краєзнавчих екологічних карт: «Природно заповідний фонд Волині», «Червона книга Волині» (Луцьк, 2006 р.);

❖ «Екологія. Навчальний посібник / О. В. Мудрак» (Вінниця, 2006 р.);

❖ «Вінницька обласна організація. Методичні поради голові осередку Всеукраїнської екологічної ліги щодо організації роботи» (Вінниця, 2005 р.);

❖ Матеріали Міжнародної наукової конференції «Збалансований розвиток і екологія людини» (Волинська ОО ВЕЛ).

❖ Тематичні випуски Бібліотеки Всеукраїнської екологічної ліги:

✓ Екологічні проблеми транспорту;

✓ Граємо разом у природі;

✓ Стратегія ЄЕК ООН освіти в інтересах збалансованого розвитку;

✓ Станьмо на варті власного майбутнього;

✓ Екологічні проблеми аерокосмічної діяльності;

✓ Довкілля та здоров'я;

✓ Природоохоронна складова факультативного курсу «Екологія» (методичні рекомендації для вчителів).

2005 рік

Відбувся V з'їзд ВЕЛ.

Всеукраїнська екологічна ліга ініціює разом з іншими громадськими природоохоронними організаціями підготовку Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо підвищення пріоритетності екологічної політики».

Активісти ВЕЛ ініціювали відкритий лист громадських екологічних організацій до Президента України, в якому виступили проти прокладання газопроводу на території Ялтинського гірсько-лісового заповідника (АР Крим). Завдяки діям громадськості це екологічно небезпечне будівництво було зупинено.

Започатковано нові природоохоронні акції ВЕЛ:

- «Громадська інвентаризація зелених насаджень у парках, скверах, на прибудинкових територіях», призначена для забезпечення обліку і контролю за станом зелених насаджень як основи для творення і соціалізації еколого культурного комплексу в місцевому самоврядуванні;
- «Амброзія – небезпечна рослина», мета – привернення уваги різних верств населення, державних органів влади та місцевого самоврядування до проблеми поширення карантинного бур'яну – амброзії полинолистої в різних регіонах України, що спричинює тяжкі алергічні захворювання людей; сприяння практичному розв'язанню проблеми та поліпшенню ситуації, що склалася навколо «амброзійної лихоманки»;
- «Громадський контроль за станом природно заповідного фонду», спрямована на захист і при множення об'єктів природно заповідного фонду України.

Протягом року відбулися заходи:

- круглий стіл «Проблеми екологічно безпечного харчування» (м. Київ);
- семінар «Значення екологічного виховання у становленні особистості дитини» (м. Чернівці).

Започатковано підготовку та випуск тритомної Екологічної енциклопедії – першого в Україні широкoplanового науково довідкового видання, в якому на основі узагальнення світового та націо

Делегати V з'їзду Всеукраїнської екологічної ліги (м. Київ)

Дружна команда ВЕЛ

Засідання Наукової ради ВЕЛ «Екологічні проблеми ракетно-космічного комплексу України»

Перше засідання редакційної колегії Екологічної енциклопедії

Всеукраїнський семінар нарада «Охорона об'єктів природно заповідного фонду» (АР Крим)

Засідання Наукової ради ВЕЛ «Проблеми екологічно безпечного харчування» (м. Київ)

Акція «Громадська інвентаризація зелених насаджень у парках, скверах, на прибудинкових територіях» (Черкаська ОО ВЕЛ)

Велотурнір, організований Вінницькою ОО ВЕЛ

нального досвіду буде подано інформацію про всі теоретичні й прикладні напрями екології.

Проведено засідання Наукової ради ВЕЛ:

- «Екологічні проблеми транспорту України»;
- «Екологічні проблеми ракетно-космічного комплексу України».

Відбувся огляд конкурс з формування екологічної культури молоді в процесі діяльності бібліотек.

Видано:

- карту «Еколого-економічна збалансованість території України»;
- інформаційно-просвітницький буклет про стан природно-заповідного фонду Вінниччини «Перлини Східного Поділля» (Вінницька ОО ВЕЛ),
- інформаційний буклет «Первоцвіти Черкащини» (Черкаська ОО ВЕЛ),
- книгу «Зелені "оазиси" Вінниці» (Вінницька ОО ВЕЛ),
- екологічний плакат «Природа регіону Севастополя. Красная книга» (Севастопольська МО ВЕЛ),
- книгу «Мої вірні друзі. Цікаві історії з життя тварин» (Вінницька ОО ВЕЛ).

Регіональні заходи:

Вінницька ОО ВЕЛ

- акція «Збережи озоновий шар та зелені насадження – збережи своє майбутнє»;
- участь у міжнародній конференції «Вода – дар природи», м. Кельце (Польща);
- розроблення наукового обґрунтування та створення регіонального ландшафтного парку «Дністер».

Волинська ОО ВЕЛ

- щорічна конференція «Екологія людини» та видання збірки доповідей;
- підготовка та видання регіональної екологічної карти «Рідкісні види рослин Волині».

Дніпропетровська ОО ВЕЛ

- громадське обговорення Концепції «Щодо тимчасового зберігання, знешкодження та поводження з непридатними для використання і забороненими пестицидами на 2006-2010 роки».

Донецька ОО ВЕЛ

- проведення громадських слухань щодо екологічної безпеки селища Опитне Артемівського району при відновленні роботи гіпсової шахти;
- участь у IV Міжнародній науковій конференції студентів і аспірантів «Охорона навколишнього природного середовища та раціональне використання природних ресурсів»;
- участь у IV Міжнародній науковій конференції «Творча спадщина В. І. Вернадського та сучасність»;
- конкурс «Хочу бути здоровим» для дітей молодшого віку.

Житомирська ОО ВЕЛ

- тижневий похід семінар вздовж річки Случ з вивчення біорізноманіття та ландшафтів.

Закарпатська ОО ВЕЛ

– участь у реалізації Міжнародного проекту ТАСІС «Управління басейну річок Буг, Латориця та Уж» (виїзді засідання робочих груп, польові геодезичні роботи в Словачії, Румунії).

Запорізька ОО ВЕЛ

– I Міжнародна конференція молодих учених «Сучасні проблеми екології».

Київська МО ВЕЛ

– засідання круглого столу «Екологія та безпечне харчування».

Київська ОО ВЕЛ

– науково дослідна робота «Паспортизація водних об'єктів Київської області (у басейні р. Рось)».

Полтавська ОО ВЕЛ

– аналіз виконання Комплексної програми охорони навколишнього середовища м. Полтави 2001–2005 та «Екологія – 2005».

Рівненська ОО ВЕЛ

– соціальне дослідження оцінки населенням міста Рівне стану довкілля міста та впливу його на здоров'я людей.

Сумська ОО ВЕЛ

– акції «Чиста Україна – чиста земля», «Наше майбутнє» (на території заказника «Середньосеймський»).

Тернопільська ОО ВЕЛ

– розроблення регіонального проекту «Мій рідний край».

Харківська ОО ВЕЛ

– розроблення та видання «Екологічного атласу Харківської області»;

– XIII Міжнародна науково технічна конференція «Екологія та здоров'я людини. Охорона водного та повітряного басейнів. Утилізація відходів».

Херсонська ОО ВЕЛ

– створення Центру інформаційно методичної роботи з бібліотекарями на базі бібліотеки гімназії № 3 м. Херсон.

Черкаська ОО ВЕЛ

– участь у Міжнародному форумі інноваційних технологій у м. Білосток, Польща;

– участь у Міжнародній виставці «Дні науки України в Польщі», м. Краків;

– міжнародна конференція «Економіка законодавче впровадження міжнародних стандартів у галузі екології».

Чернівецька ОО ВЕЛ

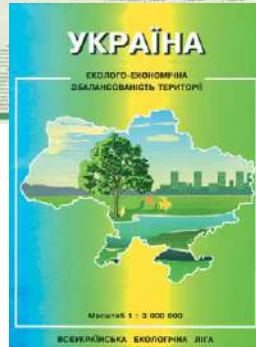
– участь у міжнародній науково практичній конференції «Туристична індустрія як вектор регіонального розвитку»;

– проведення природоохоронної акції «Едельвейс»;

– організація фестивалю «Ми – діти Землі».

Чернігівська ОО ВЕЛ

– проведення екологічного марафону та курсу «Еколог року»;

Урочиста хода головною вулицею м. Харкова (Харківська ОО ВЕЛ, ВДС «Екологічна варта»)

Голова Волинської ОО ВЕЛ В. К. Терлецький проводить урок в природі

Лекція у заказнику «Мис Айя» (голова Севастопольської МО ВЕЛ Марчукова Л. П.)

– міжвузівська студентська екологічна конференція «Дослідження в галузі природничих наук: здобутки та перспективи».

Севастопольська МО ВЕЛ

– акції «Чисте повітря», «Пластикова пляшка», «Прибери планету» на території заказника «Мис Айя».

Публікації :

❖ «Актуальні проблеми екологічного інформування громадськості у роботі бібліотек. – Матеріали Всеукраїнської конференції для працівників бібліотек» (м. Чернігів, 24 25 березня 2004 р.);

❖ «Екологічна освіта та просвіта в сільській школі. – Матеріали міжнародної науково практичної конференції» (м. Чернівці, 17 18 вересня 2004 р.);

❖ «Збереження природної, історичної та культурної спадщини як фактор формування національної свідомості. – Матеріали Всеукраїнської науково практичної конференції» (м. Черкаси, 22 24 жовтня 2004 р.);

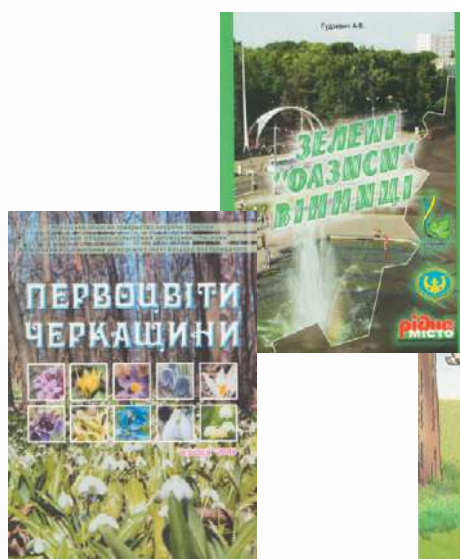
❖ «Зелені «Оазиси» Вінниці / А. В. Гудзевич» (Вінниця, 2005 р.);

❖ «Экология и здоровье человека. Охрана водного и воздушного бассейнов. Утилизация отходов» / Сборник научных трудов XIII Международной научно технической конференции / под ред. С. В. Разметаева» (г. Алушта, 13 17 июня 2005 г.);

❖ «Оцінка екологічного стану водних екосистем річок басейну Прип'яті за вищими водними рослинами: посібник / М. О. Клименко, Ю. Р. Гороховська» (Рівне, 2005 р.);

❖ Тематичні випуски Бібліотеки Всеукраїнської екологічної ліги:

- ✓ Екологічна стежка;
- ✓ Первоцвіт;
- ✓ Стан ґрунтів України;
- ✓ Відходи;
- ✓ Екологічні казки;
- ✓ Енергетична безпека держави;
- ✓ Екологічно безпечне харчування;
- ✓ Сценарії екологічних театрів;
- ✓ Збережи ялинку.

2004 рік

ВЕЛ ініціювала розроблення проекту Екологічного кодексу, завданням якого має бути забезпечення гармонізації природоохоронного законодавства в Україні та узгодження його з нормами міжнародних правових документів у сфері охорони довкілля.

Після ратифікації Україною 6 липня 1999 р. міжнародної Конвенції «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» («Оргуська конвенція»), ВЕЛ спільно з іншими громадськими організаціями розпочала роботу щодо створення дієвих механізмів до ступу громадськості до екологічної інформації в Україні. Підсумком цієї роботи стало ухвалення 4 листопада 2004 року Постанови Верховної Ради України «Про інформування громадськості з питань, що стосуються довкілля».

За ініціативи ВЕЛ вперше в Україні створено Оргуський інформаційно тренінговий центр при Мінприроди України. Центр очолила Т.В. Тимочко – перший заступник голови ВЕЛ.

Всеукраїнська екологічна ліга, враховуючи великий досвід роботи Громадської ради при Мінприроди України, виступила ініціатором і брала участь у розробленні Постанови Кабінету Міністрів України № 1378 «Деякі питання щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 15 жовтня 2004 р., що визначає Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики та затвердження Типового положення про громадську раду при центральному, місцевому органі виконавчої влади.

Протягом року відбулися заходи:

Всеукраїнські науково-практичні конференції:

- «Збереження природної, історичної та культурної спадщини як фактор формування національної свідомості» (м. Черкаси);
- «Актуальні проблеми екологічного інформування громадськості» (м. Чернівці);
- «Освіта та просвіта в сільських школах» (м. Чернівці);
- «Вплив довкілля на здоров'я» (м. Бердянськ, Запорізька область);
- «Проблеми екології людини» (м. Луцьк);
- студентська наукова конференція «Екологічна наука: перспективи розвитку»;
- засідання Наукової ради ВЕЛ «Поводження з відходами як складова екологічної безпеки держави».

Організовано перший в Україні Всеукраїнський конкурс педагогічної майстерності «Покликання душі».

Спільно з Міністерством охорони навколишнього природного середовища України проведено семінар «Залучення громадськості до втілення рішень

Учасники конференції з питань екологічних наслідків будівництва каналу Дунай-Чорне море (м. Київ, Оргуський інформаційно тренінговий центр)

Екскурсія до Холодного Яру під час конференції «Збереження природної, історичної та культурної спадщини як фактор формування національної свідомості» (Черкаська область)

Всеукраїнський конкурс педагогічної майстерності «Покликання душі»

Учасники конференції екологічної громадськості на перевалі Німчин (Чернівецька область)

V Всеукраїнська конференція екологічної громадськості «Екологічне партнерство порубіжних країн: участь громадськості» (м. Чернівці)

Дослідження гірської екосистеми учнями ЗОШ №24 смт Берегомет Вижницького району (Чернівецька область)

Помаранчева революція – надія на зміни в Україні

5 і Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи».

ВЕЛ взяла участь в організації та проведенні П'ятої Всеукраїнської конференції екологічної громадськості «Транскордонне співробітництво у розв'язанні екологічних проблем».

Осередки ВЕЛ в усіх регіонах України стали розробляти і вносити пропозиції щодо посилення екологічної складової у місцевих планах соціально економічного розвитку.

Всеукраїнська екологічна ліга розпочала системно співпрацювати з бібліотеками різних рівнів, забезпечуючи їх безкоштовно літературою екологічної тематики.

Започатковано видання Реферативного журналу «Екологія».

Видано карти:

- «Радіаційна небезпека»;
- «Техногенна небезпека».

Активісти Всеукраїнської екологічної ліги в усіх регіонах України брали участь у подіях Помаранчевої революції.

Регіональні заходи:

Житомирська ОО ВЕЛ

- засідання круглого столу у місцевому пресклубі щодо проблем малих річок Житомирщини.

Закарпатська ОО ВЕЛ

- проведення виставки робіт заслуженого художника України Г. Г. Федорченка «Мій рідний край».

Полтавська ОО ВЕЛ

- створення у Хорольському районі клубу «Флористика», видання книги «Мистецтво створення букетів».

Сумська ОО ВЕЛ

- екологічно краєзнавчі експедиції з вивчення малих річок, флори та фауни заказника «Шелихівський»;
- проведення акції «Черемша», акції «Чиста Україна – чиста земля».

Тернопільська ОО ВЕЛ

- акція «Чистий світ»;
- еколого краєзнавчі конференції у Тернопільському та Збонівському районах.

Херсонська ОО ВЕЛ

- проведення міського конкурсу серед бібліотек міста на кращу організацію інформаційної роботи з питань екології та проведення конкурсу.

Черкаська ОО ВЕЛ

- підготовлено матеріали до наукового обґрунтування до створення національного природного парку «Холодний Яр»;
- екологічна експедиція та чергування на ринках обласного центру в рамках акції «Первоцвіт».

Чернівецька ОО ВЕЛ

– обласний фестиваль «Свіжий вітер».

Чернігівська ОО ВЕЛ

– акція «Нове життя джерел».

Севастопольська МО ВЕЛ

– екодесант на території оздоровчого комплексу Ласпі, акція «Чисте повітря».

Публікації :

❖ «Регіональні екологічні мережі України та роль громадськості в їх впровадженні. – Матеріали Всеукраїнського семінару практикуму» (м. Чернігів, 20 жовтня 2004 р.);

❖ «Взаємодія школи та громадських екологічних організацій у вихованні ціннісного ставлення школярів до природи. – Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції» (Київ, 2004 р.);

❖ «Залучення громадськості до втілення рішень 5-ї Всеукраїнської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи». Матеріали семінару» (м. Чернівці, 26 травня 2004 р.);

❖ «Екологічні партнерства порубіжних країн: участь громадськості: Матеріали П'ятої Всеукраїнської конференції екологічної громадськості» (м. Чернівці, 24-26 вересня 2004 р.);

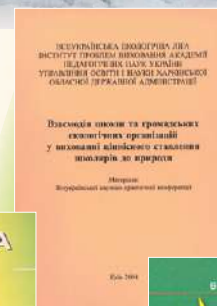
❖ «Екологія для дітей. Посібник для навчання та природоохоронної роботи / Колонькова О. О.» (Київ 2004 р.);

❖ «Екологія для старшокласників. Посібник з екології для учнів 10-х класів / Колонькова О. О.» (Київ, 2004 р.);

❖ «Таємниці лісового світу. Сценарій екологічної вистави (З досвіду співпраці кафедр біології і музики, бібліотеки, осередків Всеукраїнської екологічної ліги та осередку ВДС «Екологічна варта» у гімназії гуманітарно-естетичного профілю №31 м. Чернігова) / Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції для працівників бібліотек «Актуальні проблеми екологічного інформування громадськості у роботі бібліотек 24-25 березня 2004 р. / Н. М. Нагорна» (Чернівці, 2004 р.);

❖ Тематичні випуски Бібліотеки Всеукраїнської екологічної ліги:

- ✓ Школа вартового лідера;
- ✓ Станьмо на варті власного майбутнього;
- ✓ Екологічний стан Чернігівської області;
- ✓ Екологічно чисте землеробство в Україні;
- ✓ Граємо разом у природі;
- ✓ Екологічний менеджмент: перспективи розвитку;
- ✓ Струмочок, річечка, ріка;
- ✓ Концепція екологічної освіти України;
- ✓ Ділова гра «Лідер»;
- ✓ Наша допомога птахам.

2003 рік

ВЕЛ ініціювала проведення других Парламентських слухань щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства в Україні. За результатами слухань була ухвалена Постанова Верховної Ради України «Про рекомендації парламентських слухань щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства в Україні» від 20 лютого 2003 року N 565 IV.

За ініціативою голови ВЕЛ, народного депутата України, А. В. Толстоухова у Верховній Раді України відбувся День Уряду з питань мінімізації збитків від руйнівної дії паводків і повеней, захисту населених пунктів, господарських об'єктів і земель від шкідливої дії вод. За пропозицією ВЕЛ були проведені парламентські слухання «Підтоплення земель в Україні: проблеми та шляхи подолання».

Наукова Рада Всеукраїнської екологічної ліги внесла пропозиції до Постанови Верховної Ради України «Про заходи Кабінету Міністрів України щодо виконання законодавства України про мінімізацію збитків від руйнівної дії паводків і повеней, захист населених пунктів, народногосподарських об'єктів і земель від шкідливої дії вод» від 6 лютого 2003 року N 494 IV.

Експерти ВЕЛ підготували проект Закону України «Про сільський зелений туризм», який встановлює засади раціонального використання туристичних ресурсів сільських територій та регулює відносини, пов'язані з організацією і здійсненням сільського та сільського зеленого туризму на території України.

ВЕЛ взяла участь у роботі 5-ї Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи» та готува

Голова ВЕЛ А. В. Толстоухов виступає на парламентських слуханнях щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства

Члени Херсонської обласної організації ВЕЛ на парламентських слуханнях з питань підтоплення

ВЕЛ провела фестиваль екологічних театрів у рамках V Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи»

Пленарне засідання V Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи»

Підписання «Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат»

Учасники конференції громадянськості в рамках V Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи» відвідали Національний ботанічний сад НАН України ім. М. М. Гришка

ла заходи Паралельного форуму Європейських екологічних організацій. ВЕЛ провела обговорення проекту Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів, експерти Ліги підготували пропозиції до тексту документу.

Представники ВЕЛ брали участь у роботі з підготовки «Громадської оцінки екологічної політики в Україні», координували написання розділів «Державне управління в сфері охорони навколишнього природного середовища», «Екологічна освіта та інформування», вносили пропозиції до всіх розділів доповіді громадських організацій.

Протягом року відбулися заходи:

Засідання Наукової ради ВЕЛ:

- «Пріоритети у розробці національної Стратегії збалансованого (сталого) розвитку»;
- «Екологічний менеджмент: перспективи для України».

- Всеукраїнська науково практична конференція «Взаємодія школи та громадських екологічних організацій у вихованні ціннісного ставлення школярів до природи».

Всеукраїнські семінари:

- «Законодавча база існування та охорони природних комплексів регіональних ландшафтних парків»;

- «Ефективні природо і ресурсозберігаючі технології в аграрному та аграрно переробному комплексі (біоконверсія)».

Започатковано проведення I Всеукраїнської науково практичної конференції «Вплив стану довкілля на здоров'я населення України» (м. Тернопіль, спільно з Тернопільським державним медичним університетом імені І. Я. Горбачевського).

Проведено спільно з Державним інститутом підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів Мінприроди України семінар «Планування та реалізація екологічної політики на регіональному рівні».

ВЕЛ є організатором проведення Четвертої Всеукраїнської конференції екологічної громадськості України.

Відбувся Перший Всеукраїнський конкурс екоплатів «Екосвіт очима художників».

Бібліотека ВЕЛ стала передплатним періодичним виданням (серії «Природоохоронні акції ВЕЛ», «Стан навколишнього середовища», «Екологічна освіта та виховання»).

ВЕЛ засудила дії Росії, яка почала будувати дамбу в районі українського о. Тузла.

Такі дії створюють загрозу територіальній цілісності і незалежності України і спричиняє серйозні екологічні наслідки. Жорстке втручання в еко систему викличе невідворотні зміни у підводному ґрунті, і наступне замулення Таманської затоки. Це змінить систему водообміну у Керченській

Тематичне засідання в рамках V Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи»

Обговорення Громадської оцінки екологічної політики в Україні

Четверта Всеукраїнська конференція екологічної громадськості України

Протести проти будівництва дамби в районі о. Тузла

Учасники експедиції по малим річкам
(Чернігівська ОО ВЕЛ)

Заняття у «Школі лідера
еколога» (Київська МО ВДС
«Екологічна варт»)

Під час акції «Посади своє
дерево» (Тернопільська ОО ВЕЛ)

Вартівці в Навчально-тренінговому центрі
«Екологічна варт» (м. Севастополь, бухта
Батилиман)

затоці, спричинить непередбачувані зміни в еко системах Азовського і Чорного морів.

Регіональні заходи:

Волинська ОО ВЕЛ

- екологічне обстеження поствійськового об'єк та в с. Великий Дивлин та аеродрому в м. Дубно;
- природоохоронні рейди на території Шацько го району.

Вінницька ОО ВЕЛ

- висадження дерев та закладання алеї «Єд ність»;
- відкриття школи молодого еколога «ЕКОС».

Дніпропетровська ОО ВЕЛ

- розроблення Плану розвитку та благоустрою міського громадського ландшафтного заказника «Лівобережний»;
- облаштування кабінету «Екологія та здоров'я» у м. П'ятихатки.

Донецька ОО ВЕЛ

- участь в українсько британському семінарі з питань розвитку національних парків України, презентація обґрунтувань для створення нових об'єктів ПЗФ області.

Житомирська ОО ВЕЛ

- підготовка до друку рукопису книжки «Черво на книга Житомирщини»;
- екологічний місячник у Бердичівському районі.

Закарпатська ОО ВЕЛ

- громадська екологічна інспекція Рахівської картонної фабрики, Великобичківського лісо комбінату та Хустської нафтобази;
- природоохоронна акція «За екологічне благо получчя Говерли»;
- участь у міжнародному семінарі «Передача тех нологій по захисту водойм, які відносяться до про мислових об'єктів у Румунії, Молдові та Україні»;
- розчищення русла ріки Латориця від залиш ків нафтопродуктів після аварії на нафтопроводі «Дружба».

Луганська ОО ВЕЛ

- екологічна експедиція по малих річках «Лу гань–2003» та «Сіверський Донець–2003».

Полтавська ОО ВЕЛ

- підготовка та проведення всеукраїнського се мінару «Законодавча база функціонування регіо нальних ландшафтних парків»;
- екскурсійний огляд території регіонального ландшафтного парку «Кременчуцькі плавні».

Сумська ОО ВЕЛ

- організація регіональних заходів: «Блакит не вікно», «Геть сміття з нашого міста», конкурсу «Поведінка людини в природі», «Свято зустрічі птахів»;
- моніторинг ареалу поширення білого лелеки.

Тернопільська ОО ВЕЛ

- еколога краєзнавча експедиція по річках Раїв ська, Нараївка, Іква та Горинь, до заповідника «Медобори»;
- щорічна всеукраїнська конференція «Довкілля та здоров'я»;

– проведення громадських слухань з питань екологічних проблем м. Березжани.

Харківська ОО ВЕЛ

– організація роботи польового дитячого навчально-тренінгового центру;

– XI Міжнародна науково-технічна конференція «Екологія та здоров'я людини. Охорона водного та повітряного басейнів. Утилізація відходів»;

– ініціювання кампанії щодо обмеження використання автотранспорту «Залиш на добу особисту машину та пересядь на громадський транспорт або велосипед».

Хмельницька ОО ВЕЛ

– фестиваль екологічної творчості «Свіжий вітер 2003»;

– акція «Ліхтарики надії».

Чернівецька ОО ВЕЛ

– засідання круглого столу «Перспективи розвитку екологічної ситуації в м. Чернівці»;

– організація та проведення Чаргафських читань.

Черкаською ОО ВЕЛ

– розроблення проекту програми «Чисте місто».

Київська МО ВЕЛ

– очищення території Національного заповідника «Софія Київська»;

– участь у конкурсі «Найкращий квітник»;

– організація у школах Києва уроків екологічних знань.

Севастопольська МО ВЕЛ

– облік зелених насаджень міста;

– проведення засідання «Зелена вітальня»;

– участь у акції «До чистих джерел».

Публікації :

❖ «Матеріали Всеукраїнського конкурсу екологічного плакату «Екосвіт очима художника» (Київ, 2003 р.);

❖ «Підтоплення земель у населених пунктах Харківської області» (Харків, 2003 р.);

❖ Навчальний посібник «Словник термінів з питань екології та безпеки життя і діяльності»;

❖ Матеріали Міжнародної конференції «Антропогенно змінене середовище України: ризики для здоров'я населення та екологічних систем»;

❖ «Біологія навколишнього середовища. Навчальний посібник / В. К. Терлецький, А. Б. Філіпенко» (Луцьк, 2003 р.);

❖ «Концепція сучасного природознавства. Навчальний посібник / В. К. Терлецький» (Луцьк, 2003 р.);

❖ «Робочий зошит для лабораторних робіт з ботаніки / О. В. Лукаш» (Київ, 2003 р.);

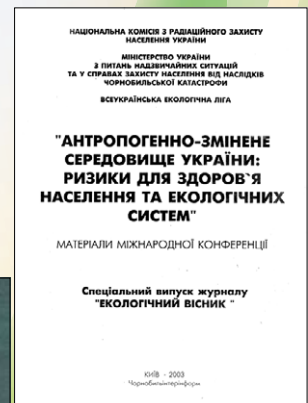
❖ Тематичні випуски Бібліотеки Всеукраїнської екологічної ліги:

✓ Посади своє дерево;

✓ Станьмо на варті власного майбутнього;

✓ Акція «Збережи ялинку»;

✓ Уроки екології.

2002 рік

Розпочато реалізацію унікального проекту «Рекультивація Кримських згарищ», у ході якого відновлено пошкоджену пожежею популяцію сосни Станкевича на території 59 га в заказнику «Мис Айя» (АР Крим).

Відбувся IV з'їзд ВЕЛ.

Експерти ВЕЛ підготували і направили звернення до Міністерства аграрної політики України з пропозицією розробити та затвердити концепцію і програму збалансованого розвитку землеробства із застосуванням адаптивно ландшафтної агротехнології незалежно від форм власності на землю.

Розроблено і внесено законопроект «Про внесення змін і доповнень до статті 77 1 Кодексу про адміністративні правопорушення (щодо підвищення відповідальності фізичних та посадових осіб за випалювання стерні)», який був ухвалений Верховною Радою України.

Протягом року відбулися заходи:

- Всеукраїнський семінар «Участь громадськості у прийнятті екологічно важливих рішень» (у рамках Міжнародної виставки «Екологія – 2002»);
- Всеукраїнський семінар практикум «Регіональні екомережі України та роль громадськості в їх впровадженні»;
- регіональні та Всеукраїнську студентські конференції «Сталий розвиток в Україні»;
- круглий стіл «Органічна конвенція: від ратифікації до реалізації».

Відбулися засідання Наукової ради ВЕЛ:

- «Екологічні наслідки будівництва каналу Дунай – Чорне море»;
- «Сучасний стан питної води в Україні: проблеми та перспективи»;
- «Проблеми радіаційної безпеки та атомної енергетики в Україні»;
- «Етапи становлення та засади екологічно чистого землеробства в Україні».

Фахівці ВЕЛ беруть участь у підготовці науково дослідної програми реабілітації екологічного моніторингу на об'єктах військової діяльності.

Всеукраїнська екологічна ліга виступила проти планованого будівництва судноплавного ходу «Дунай – Чорне море» по гірлу Бистре. Це суперечить українському природоохоронному законодавству. Будівництво буде здійснюватися на території Дунайського біосферного заповідника, який віднесений до природоохоронних об'єктів ЮНЕСКО. Будуть порушені унікальні ландшафти, завдано непоправної шкоди біорізноманіттю і призведе до порушення екологічної рівноваги в усьому регіоні Дунайської дельти.

Науковці ВЕЛ підготували заперечення щодо завершення будівництва Ташлицької ГАЕС, зокрема:

